

Utlåtande 2013: RVI (Dnr 303-949/2013)

Biogasstrategi för Stockholms stad

Förslag från Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Biogasstrategi för Stockholms stad (enligt bilaga 2) till utlåtandet godkänns.

Föredragande borgarrådet Per Ankersjö anför följande.

Ärendet

Miljö- och hälsoskyddsnämnden antog den 22 november 2011 ett förslag till biogasstrategi för staden och översände förslaget till kommunstyrelsen för vidare beredning. Nämnden konstaterade i samband med beslutet att stadsledningskontorets uppdrag i budget för 2012 att utreda en handlingsplan för ökad matavfallsinsamling har en nära koppling till biogasstrategin, varmed nämnden uttalade att det ansågs lämpligt att kommunfullmäktige sambehandlar dessa båda ärenden.

Syftet med strategin är att:

- Visa vägen för hur Stockholms stad bör arbeta för att få tillgång och efterfrågan på fordonsgas att mötas.
- Beskriva hur staden kan verka för ökad användning av fordonsgas.
- Visa hur staden kan verka för att andelen biogas i fordonsgasen är fortsatt hög.

Stadsledningskontoret har därefter enligt budgetuppdraget utarbetat ett förslag till handlingsplan för matavfallsinsamling (Dnr 303-442/2012). Under tiden

har vissa delar av den ursprungliga biogasstrategin blivit inaktuella. För att de två dokumenten ska överensstämma så att de enligt intentionen i nämndbeslutet kan sambehandlas har biogasstrategin uppdaterats i denna del. I övrigt är strategin oförändrad.

Beredning

Ärendet har initierats av miljö- och hälsoskyddsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret, trafik- och renhållningsnämnden och Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB har remitterat ärendet till dotterbolagen AB Stockholmskem, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och Stockholm Vatten AB.

Stadsledningskontoret anser att revideringen av strategin innebär uppdateringar av fakta och åtgärder till dagsaktuella förhållanden som inte föranleder några särskilda synpunkter från stadsledningskontoret.

Trafik- och renhållningsnämnden anser att revideringen som medför att de båda dokumenten överensstämmer är bra, men att några smärre textförtydliganden bör tillföras.

Stockholms Stadshus AB anser att revideringen av strategin innebär uppdateringar av fakta och åtgärder till dagsaktuella förhållanden som inte föranleder några särskilda synpunkter från koncernledningen. Koncernledningen vill dock peka på de ekonomiska osäkerheterna för biogas, om biogas beläggs med energiskatt efter år 2020, vilket medför en betydande risk för staden när investeringar görs i infrastruktur avsett för biogasproduktion, med längre avskrivningstider än år 2020.

Mina synpunkter

Det är mycket glädjande att staden genom detta utlåtande får en uppdaterad och samlad biogasstrategi. Biogasfordon fyller en viktig roll i omställningen till en fossiloberoende fordonsflotta och en fossilbränslefri stad. För att kunna säkerställa att infrastrukturen och tillgången på biogas i staden och regionen är tillräcklig krävs det att staden tar ett samlat grepp i frågan såväl internt som i samarbete med externa aktörer. Sedan strategin antogs i miljö- och hälsoskyddsnämnden tidigare i år har mark- och miljööverdomstolen avslagit Skarpnäckanläggningens ansökan om miljötillstånd. Denna typ av händelser understryker vikten av en samlad strategi från stadens sida.

Infrastruktur och produktion och distribution av drivmedel är två exempel på områden som kräver stora investeringar och därmed tydliga och långsiktiga

spelregler. Tillsammans med stadens handlingsplan för matavfallsinsamling skickar denna strategi en tydlig signal till både aktörerna på biogasmarknaden och till stockholmare och Stockholmsföretag som har köpt eller funderar på att köpa ett biogasfordon att staden har ett långsiktigt engagemang i frågan.

Jag föreslår därför att kommunfullmäktige antar miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag till biogasstrategi.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Biogasstrategi för Stockholms stad
3. Storleksordning på elförbrukning respektive fordonsgasnetto, förenklat samband för insamling från hushåll
4. Storleksordning på investeringar över en 20-årsperiod från insamling till och med uppgradering, förenklat samband för insamling från hushåll
5. Storleksordning på elförbrukning respektive fordonsgasnetto, förenklat samband för insamling från hushåll
6. Storleksordning på investeringar över en 20-årsperiod från insamling till och med uppgradering, exempelvis för insamling från hushåll och verksamheter

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård och Roger Mogert (båda S) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. Delvis bifalla borgarrådets förslag till beslut
2. Utöver detta anföras

Avgörande för att bygga ett modernt kretsloppsbaseerat samhälle är att ha en avfallshantering som fungerar smidigt och uppmuntrar till insamling, återvinning och återanvändning. Detta i kombination med resurssnåla produkter fria från giftiga ämnen. Stockholm ligger efter, särskilt när det gäller insamling av matavfall till biogasproduktion. Ambitionerna och insatserna på detta område behöver vara höga. Mycket tid har förlorats sedan 2006.

Att det ska vara lätt att vara miljövänlig för medborgarna är avgörande för att vi ska nå högre mål om hållbarhet. Biogasproduktionen och biogasanvändningen i Stockholm behöver öka. Produktionskapaciteten för rötning måste ökas rejält. Biogasen kommer på kort och medelfristig sikt spela en viktig roll som fordonsbränsle. Vi ska i sammanhanget dock vara medvetna om att elmotorer har en mycket bättre verkningsgrad än förbränningsmotorer. I takt med teknikutvecklingen på elfordon kommer biogasanvändningen sannolikt behöva växlas om från fordonsbränsle till bränsle i kraftvärmeverk.

Stockholm som har mycket olika typer av bebyggelse bör driva utvecklingen inom flera olika metoder. En metod som bör studeras är torrkonservering av matavfall. En metod som ger högre biogasutbyte, är luktfritt, lättare att hantera och där det krävs färre tömningar. Trafik- och renhållningsnämnden bör därför få i uppdrag att utreda förutsättningarna för att bygga ut ett system för att torrkonservera och samla in matavfall i Stockholm i stor skala, och påbörja ett eller flera pilotprojekt.

Det krävs målmedvetet arbete och satsningar för att få volym på produktionen av biogas. Här har det offentliga, inklusive Stockholm stad en viktig roll att spela. Den borgerligt beslutade utförsäljningen av Stockholm Vattens gasbolag kommer därför att försvåra den offensiva satsning på biogas som behövs. Förvaltningen bör få i uppdrag att utreda förutsättningarna för att staden enskilt eller tillsammans med andra kommuner ska utveckla ett eget bolag för biogasproduktion.

Nu finns föreliggande förslag på strategi. Det är nu viktigt att strategin genomförs snabbt och målinriktat, och att nödvändiga resurser för att genomföra strategin anslås. Stockholm har mycket att ta igen.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Daniel Helldén (MP) enligt följande.

Det är glädjande att stadens arbete med att få fram biogas får ökad fart. Mycket tid har gått förlorad efter ett långt uppehåll efter valåret år 2006 och därpå följande nedläggningar av stadens biogasprojekt, samt dröjsmålen att få igång insamling av matavfall. Redan 2005-2006 gjordes inom ramen för miljömiljarden en plan för insamling och biologisk behandling av matavfall, även innefattande lämplig placering av en förbehandlingsanläggning.

Vi vill betona vikten av att åtgärder för att öka användningen av fordonsgas inte skapar en efterfrågan som behöver tillgodoses av fossilgas. Energimyndigheten har varnat för att biogas kan bli en brygga till fossilgas, i stället för tvärtom. Det är viktigt att se till att så inte blir fallet.

Strategins diskussion om konsekvenserna av föreslagna ändringar av EU:s energiskattedirektiv understryker vikten av att Sverige höjer skatten på utsläpp av koldioxid. Det bör därför ingå i strategin att Stockholm ska verka för en sådan höjning på nationell nivå.

Det är en fördel om matavfall kan rötas separat från avloppsslam då restprodukten kan bli renare. Detta bör ske i en anläggning som inte kopplas samman med avloppsrening. Eventuell samrötning av avfall och avloppsslam ställer höga krav på att avloppsslammets är fritt från tungmetaller och andra miljögifter, för att inte röttningsresterna ska vara förorenade.

Tillräcklig kapacitet för rågasproduktion behöver säkras. Om Bromma reningsverk läggs ner förloras en befintlig anläggning för produktion av rågas. Vi välkomnar att den borgerliga majoriteten sent omsider har börjat intressera sig för ökad insamling av matavfall för rötning till biogas.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Biogasstrategi för Stockholms stad (enligt bilaga 2 till utlåtandet) godkänns.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Per Ankersjö

Ulrika Gunnarsson

ÄRENDET

Miljö- och hälsoskyddsnämnden antog den 22 november 2011 ett förslag till biogasstrategi för staden och översände förslaget till kommunstyrelsen för vidare beredning. Nämnden konstaterade i samband med beslutet att stadsledningskontorets uppdrag i budget för 2012 att utreda en handlingsplan för ökad matavfallsinsamling har en nära koppling till biogasstrategin, varmed nämnden uttalade att det ansågs lämpligt att kommunfullmäktige sambehandlar dessa båda ärenden.

Syftet med strategin är att:

- Visa vägen för hur Stockholms stad bör arbeta för att få tillgång och efterfrågan på fordonsgas att mötas.
- Beskriva hur staden kan verka för ökad användning av fordonsgas.
- Visa hur staden kan verka för att andelen biogas i fordonsgasen är fortsatt hög.

Strategiförslaget innebär att Stockholms stad bör:

- Bidra till ökad biogasproduktion genom ökad matavfallsinsamling.
- Verka för att underlätta ökad biogasproduktion vid såväl nya som befintliga anläggningar.
- Verka för god tillgänglighet till biogas. Det behövs fler tankställen, förbättrad distribution av gas till tankställen och fungerande pumpar på tankställena.
- Fortsätta stimulera användning av biogas genom exempelvis inköp och leasing av gasfordon samt genom att ställa krav vid upphandlingar.
- Aktivt delta i regionala samarbeten för att främja biogasproduktion och användning av biogas.
- Staden är positiv till ökad användning av avfall och restprodukter från industrin för biogastillverkning.

Stadsledningskontoret har därefter enligt budgetuppdraget utarbetat ett förslag till handlingsplan för matavfallsinsamling (Dnr 303-442/2012). Under tiden har vissa delar av den ursprungliga biogasstrategin blivit inaktuella. För att de två dokumenten ska överensstämma så att de enligt intentionen i nämndbeslutet kan sambehandlas har biogasstrategin uppdaterats enligt följande.

Kapitel 2.2 om miljönytta och 2.5 om osäkerheter har tillkommit, kapitel 4.1.1 har uppdaterats så att den följer förslaget till handlingsplan, kapitel 4.2.2 har uppdaterats med nuvarande situation för befintliga och planerade produktionsanläggningar, medan kapitel 7 med planerade aktiviteter har utgått.

I övrigt är strategin oförändrad.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 maj 2013 att godkänna förslaget till reviderad biogasstrategi och översända förslaget till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av Stellan F Hamrin (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Katarina Luhr m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Åsa Wester m.fl. (S), *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 5 maj 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Miljö- och Hälsoskyddsnämnden antog 2011-11-22 ett förslag till biogasstrategi för staden och översände förslaget till kommunstyrelsen för vidare beredning.

Stadsledningskontoret har därefter utarbetat ett förslag till handlingsplan för matavfallsinsamling, bl.a. baserat på förslagen i denna biogasstrategi.

För att de två dokumenten ska överensstämma har biogasstrategin uppdaterats med de aktuella målförslagen från denna handlingsplan. Kap 4.1.1 i den reviderade biogasstrategin följer därför helt handlingsplanen.

Därutöver har lagts till kapitel om Miljönytta (2.2), Osäkerheter (2.5), situationen för befintliga och planerade produktionsanläggningar har uppdaterats (4.2.2) och planerade aktiviteter har utgått. I övrigt är strategin oförändrad.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, trafik- och renhållningsnämnden och Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB har remitterat ärendet till dotterbolagen AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och Stockholm Vatten AB.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 juni 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden antog 2007 en första strategi för biogas. Strategin har därefter kontinuerligt utvecklats. Förslaget till den nu reviderade strategin antogs av nämnden 2011, som då också beslöt att hemställa att kommunfullmäktige antar biogasstrategin.

Stadsledningskontoret konstaterar att de framtagna biogasstrategierna aldrig behandlats av vare sig kommunstyrelsen eller av kommunfullmäktige. Detta bedöms inte heller som nödvändigt. Strategin erbjuder främst en översikt över vilka komponenter och åtgärder som är grundläggande för att öka tillgängligheten till biogas i Stockholm. Den generella arbetsordningen är också den att det är stadsledningskontoret som har ansvaret för att arbeta fram stadsövergripande styrdokument och riktlinjer.

I ärendet anges att revideringen av biogasstrategin är föranledd av stadsledningskontorets förslag till handlingsplan för matavfallsinsamling. Stadsledningskontoret vill erinra om att förslaget till handlingsplan för matavfallsinsamling är ett uppdrag som ännu inte är behandlat av vare sig kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige. En god arbetsordning är att uppdatera dokument efter beslut är fattade så att den politiska beredningen av ärendena kan beaktas.

Revideringen av strategin i övrigt innebär uppdateringar av fakta och åtgärder till dagsaktuella förhållanden som inte föranleder några särskilda synpunkter från stadsledningskontoret.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafik- och renhållningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 29 augusti 2013 att överlämna trafikkontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen samt att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av Annika Ödebrink m.fl. (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Tobias Johansson (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Daniel Helldén m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 juni 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Trafik- och renhållningsnämnden anser att revideringen som medför att de båda dokumenten överensstämmer är bra, men att några smärre textförtydligande bör tillföras. I kap. 4.1.1 om att alla insamlingssystemen behövs och i kap 4.2.2 att ytterligare behandlingskapacitet behövs för att klara stadens 48 000 ton matavfall 2018.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s remissvar daterat den 19 augusti 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Stadens bostadsbolag berörs främst genom målet att 83 procent av deras hyresgäster, senast under 2018, ska ha möjlighet att lämna sorterat matavfall, i enlighet med *"Handlingsplan för ökad insamling av matavfall i Stockholms stad"*. Det är ett mycket högt ställt mål och koncernledningen menar att det kräver att infrastrukturen, i form av optisk sortering, är på plats.

I Stockholm produceras biogas framförallt från avloppsslam vid de stora reningsverken (Henriksdal och Bromma reningsverk). Kommunfullmäktige förväntas fatta ett inriktningsbeslut, om Västerorts framtida avloppsrening, under hösten 2013. Koncernledningen utgår ifrån att Stockholm Vatten hanterar eventuell kortsiktigt minskad röt-kammarvolym inom ramen för projektet, *"Västerorts framtida avloppsrening"*.

Koncernledningen vill även peka på de ekonomiska osäkerheterna för biogas. Om biogas beläggs med energiskatt efter 2020, skulle det med största sannolikhet betyda en kraftig minskning av användningen av biogas som drivmedel. Det medför en betydande risk för staden när investeringar görs i infrastruktur avsett för biogasproduktion, med längre avskrivningstider än 2020.

Underremiss

Stockholmshems remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Dessa två mål finns också med i förslaget till *"Handlingsplan för ökad insamling av matavfall i Stockholms stad för biologisk behandling"*. Stockholmshem framförde tillsammans med övriga kommunala bostadsbolag redan i arbetet med att ta fram handlingsplanen, att den då aktuella skrivningen att 65 procent av bolagets hyresgäster senast under 2015 skulle ha möjlighet att lämna utsorterat matavfall inte var rimlig. Framför allt eftersom det inte finns insamlingssystem, som möjliggör en så snabb utbyggnad.

I maj 2012 beslutade Regeringen att höja det nationella målet för matavfallsinsamling till 50 procent insamlat matavfall senast under 2018.

Handlingsplanen uppdaterades därför för att nå det nya höjda målet. Det slutgiltiga förslaget som skickades på remiss var mycket ambitiöst, både när det gällde föreslagna åtgärder och mål, för att nå det nya högre nationella målet. Stadens egna förvaltningar och bolag gavs också ett stort ansvar och ska påta sig rollen som ett föredöme när det gäller att nå målet.

Trafikkontoret beräknade i arbetet med handlingsplanen att 83 procent av hyresgästerna i flerfamiljshus i Stockholm behöver erbjudas möjlighet att sortera ut sitt matavfall för att det ska vara möjligt att nå målet för insamlad mängd. Att 83 procent av Stockholms hems hyresgäster senast under 2018 ska ha anslutits till matavfallsinsamling är ett mycket högt ställt mål och med befintliga insamlingssystem anser Stockholms hem inte att det är möjligt. En absolut förutsättning är att optisk sortering finns med som ett tillgängligt system eftersom detta vanligtvis inte kräver om- och nybyggnation i befintliga fastigheter och därför kan införas betydligt snabbare. Stockholms hem är dock, även om en snabb utbyggnad av optisk sortering sker, tveksam till om det är realistiskt att så snabbt nå målet. Framför allt är en kontinuerlig utbyggnad av insamlingen en förutsättning för att den ska vara praktiskt genomförbar. Detta är inte möjligt så länge en optisk sorteringsanläggning som kan klara de förväntade volymerna inte finns på plats. Det måste därför i utbyggnadstakten för insamlingen tas hänsyn till när stadens eventuella behandlingsanläggning finns färdig och kan börja ta emot avfall för sortering. Det är varken kostnadseffektivt eller affärsmässigt att storskaligt satsa på andra insamlingssystem än optisk sortering för att nå målet, om detta system inom en relativt snar framtid kommer att finnas.

Stockholms hem har redan fattat beslut om att insamlingsmöjlighet av utsorterat matavfall normalt alltid ska finnas i bolagets nybyggnadsprojekt från och med år 2012.

Utvärdering och uppföljning av samtliga insamlingssystem måste fortlöpande ske för att säkerställa att respektive system fungerar på bästa sätt både miljömässigt, ekonomiskt och inte minst praktiskt för våra hyresgäster (*bilaga 1; ej tryckt här*).

Stockholm Vattens remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholm Vatten (SV) har inga synpunkter på de uppdateringar som införts i biogasstrategin. Dock har det uppkommit en osäkerhet rörande kapacitet för biogasproduktion på reningsverken sedan biogasstrategin togs fram. På SV pågår en utredning om Västerorts framtida avloppsrening. Ett av de studerade alternativen i utredningen innebär nedläggning av Bromma reningsverk och behandling av Västerorts avlopp vid Henriksdals reningsverk. Detta innebär att bolagets totala röt-kammarvolym minskar med cirka en tredjedel, vilket påverkar behandlingskapaciteten för rötning av andra substrat än avloppsslam för biogasproduktion på Henriksdals reningsverk. Bolaget arbetar med att öka kapaciteten i röt-kamrarna för att kompensera för den minskade volymen.

Beslut i frågan tas i SV:s styrelse i september och i kommunfullmäktige i december 2013 (*bilaga 2; ej tryckt här*).

Familjebostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Det nationella målet för matavfallsinsamlingen är att samla in matavfall för biologisk behandling, så att både energi och växtnäring tas tillvara. Biogasproduktion utgör därmed en viktig del för att uppnå det nationella målet för matavfallsinsamling. Familjebostäder vill dock poängtera att förutsättningarna för att kunna tillvarata växtnäring ligger i att rötresten uppfyller ställda miljökrav för att kunna spridas på åkermark. De olika branschorganisationerna är idag inte överens om vilka miljökrav som ska ställas på gödsel som ska spridas på åkermark. Detta gör i slutändan att det investeras resurser i att få fram gödsel som skulle kunna användas, men i slutändan riskeras att inte komma till användning om brukarna av gödseln avstår från att ta emot den.

Den största risken för att inte kunna spridas på åkermark har avloppsslam. Detta gäller särskilt för det avloppsslam som kommer från reningsverk som har industri kopplat till sig. Med anledning av detta bör planering för utbyggnad av biogasproduktion baseras på att avloppsslam och substrat som matavfall inte samrötas, utan rötas separat (*bilaga 3; ej tryckt här*).

Svenska Bostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Svenska Bostäder ser positivt på ambitionen att öka insamlingen av matavfall i Stockholms stad och att insamling av matavfall är en av huvudpunkterna i förslaget till biogasstrategi.

Det är också positivt att ambitionen är att öka produktionen av biogas i stockholmsområdet, eftersom biogas är ett bränsle med låg miljöpåverkan. Det är därför att föredra om andelen biogas i den fordonsgas som tankas är så hög som möjligt.

Svenska Bostäder anser att det är bra att avfallsprodukter används för framställning av biogas, så att kretslopp sluts, men kan inte uttala sig om huruvida odling för framställning av biogas är bra eller inte.

Med tanke på att Svenska Bostäder har fastigheter med kulturhistoriska värden, och att det råder platsbrist inom befintlig bebyggelse på många ställen i staden, ser Svenska Bostäder införandet av optisk sortering av hushålls- och matavfall som en nödvändig förutsättning för att målet om insamling av 50 procent av matavfallet ska kunna uppnås till 2018. För att uppnå målet måste även kapaciteten för att ta hand om och behandla matavfallet vara säkerställd och tidplanen för att till exempel bygga en optisk sorteringsanläggning kunna följas. Svenska Bostäder ställer sig dock tveksamt till om detta är möjligt på så kort tid.

För att uppnå största möjliga miljönytta med insamlingen av matavfall, är Svenska Bostäders åsikt att anläggningar och system måste lokaliseras och utformas så, att transportbehovet blir så litet som möjligt. Att använda anläggningar utanför stadens gränser för att behandla matavfallet kan vara nödvändigt under en uppbyggnadsfas, men bör därefter undvikas så långt det är möjligt. Annars riskerar transporterens miljöpåverkan att ”äta upp” vinsterna med matavfallsinsamlingen.

Svenska Bostäder vill framhålla vikten av att både växtnäringen och energin från matavfallet ska utnyttjas. Det är viktigt med regelverk för att kvalitetssäkra rötslam och biogödsel.

Att minst 83 procent av flerbostadsfastigheterna ska anslutas till matavfallsinsamling är ett mycket högt mål anser Svenska Bostäder. Svenska Bostäder tolkar målet så, att det är uppfyllt om minst *83 procent av hushållen* i flerbostadsfastigheterna erbjuds möjlighet att samla in matavfall. Svenska Bostäder ser som sitt ansvar att tillhandahålla möjligheten för hyresgästerna att utsortera sitt matavfall. Däremot kan vi inte påverka våra hyresgäster att faktiskt sortera, mer än att informera dem om möjligheten (*bilaga 4; ej tryckt här*).

Koncernledningens synpunkter

Det planeras stora produktionsökningar av biogas i stockholmsområdet under de kommande åren. Stadens bostadsbolag berörs främst genom målet att 83 procent av deras hyresgäster, senast under 2018, ska ha möjlighet att lämna sorterat matavfall, i enlighet med "*Handlingsplan för ökad insamling av matavfall i Stockholms stad*". Det är ett mycket högt ställt mål och koncernledningen menar att det kräver att infrastrukturen, i form av optisk sortering, är på plats. Koncernledningen vill erinra om att förslaget till handlingsplan för ökad insamling av matavfall är ett uppdrag som ännu inte är behandlat av vare sig kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige. En god arbetsordning är att uppdatera dokument efter beslut är fattade så att den politiska beredningen av ärendena kan beaktas.

I Stockholm produceras biogas framförallt från avloppsslam vid de stora reningsverken (Henriksdal och Bromma reningsverk). Kommunfullmäktige förväntas fatta ett inriktningsbeslut, om Västerorts framtida avloppsrening, under hösten 2013. Ett av de studerade alternativen i utredningen innebär nedläggning av Bromma reningsverk och behandling av Västerorts avlopp vid Henriksdals reningsverk. I samband med nedläggningen av Bromma reningsverk minskar den totala röt-kammarvolymen, vilket påverkar behandlingskapaciteten. Koncernledningen utgår ifrån att Stockholm Vatten hanterar eventuell kortsiktig minskad röt-kammarvolym inom ramen för projektet, "*Västerorts framtida avloppsrening*".

Koncernledningen vill även peka på de ekonomiska osäkerheterna för biogas, om biogas beläggs med energiskatt efter 2020, skulle det med största sannolikhet betyda en kraftig minskning av användningen av biogas som drivmedel. Det medför en betydande risk för staden när investeringar görs i infrastruktur avsett för biogasproduktion, med längre avskrivningstider än 2020.

Revideringen av strategin i övrigt innebär uppdateringar av fakta och åtgärder till dagsaktuella förhållanden som inte föranleder några särskilda synpunkter från koncernledningen.

RESERVATIONER M.M.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation anfördes av Stellan F Hamrin (V) enligt följande.

Staden bör snarast möjligt överföra produktionen av biogas i egen regi.

Därutöver tillägga att en samhällsekonomiskt optimal produktion av biogas förutsätter att produktionen sker i samhällets regi så att alla beslut som tas har samhällets intressen som ledstjärna.

Därutöver vill vi tillägga att vi har respekt för de problem som finns vad gäller en samhällsekonomiskt effektiv insamling av biologiskt material och produktion av olika energiformer, vilket understryker vårt förslag ovan. I övrigt delar vi i allt väsentligt förvaltningens synpunkter.

Särskilt uttalande gjordes av Katarina Luhr m.fl. (MP) enligt följande.

Vi finner det mycket glädjande att stadens arbete med att få fram biogas får ökad fart, då mycket tid har gått förlorat efter ett långt uppehåll efter valåret år 2006 och de därpå följande nedläggningarna av de biogasprojekt som Stockholms stad tidigare bedrev, samt dröjsmålen med att få igång insamling av matavfall.

Vi vill betona vikten av att åtgärder för att öka användningen av fordonsgas inte skapar en efterfrågan som behöver tillgodoses av fossilgas. Energimyndigheten har varnat för att biogas kan bli en brygga till fossilgas, i stället för tvärtom. Det är viktigt att förhindra att så inte blir fallet.

Strategins diskussion om konsekvenserna av föreslagna ändringar av EU:s energiskattedirektiv understryker vikten av att Sverige höja skatten på utsläpp av koldioxid. Det bör därför ingå i strategin att Stockholm ska verka för en sådan höjning på nationell nivå.

Eventuell samrotning av avfall och avloppsslam ställer höga krav på att avloppsslammet är fritt från tungmetaller och andra miljögifter, för att inte röttningsresterna ska vara förorenade. Vi välkomnar att den borgerliga majoriteten sent omsider har börjat intressera sig för ökad insamling av matavfall för rötning till biogas.

Särskilt uttalande gjordes av Åsa Wester m.fl. (S) enligt följande.

Avgörande för att bygga ett modernt kretsloppsbaseerat samhälle är att ha en avfallshantering som fungerar smidigt och uppmuntrar till insamling, återvinning och återanvändning. Detta i kombination med resurssnåla produkter fria från giftiga ämnen. Stockholm ligger efter, särskilt när det gäller insamling av matavfall till biogasproduktion. Ambitionerna och insatserna på detta område behöver vara höga. Mycket tid har förlorats sedan 2006.

Att det ska vara lätt att vara miljövänlig för medborgarna är avgörande för att vi ska nå högre mål om hållbarhet. Biogasproduktionen och biogasanvändningen i Stockholm behöver öka. Produktionskapaciteten för rötning måste ökas rejält. Förutsättningarna för en ny anläggning bör undersökas så snart som möjligt. Biogasen kommer på kort och medelfristig sikt spela en viktig roll som fordonsbränsle. Vi ska i sammanhanget dock vara medvetna om att elmotorer har en mycket bättre verkningsgrad än förbränningsmotorer. I takt med teknikutvecklingen på elfordon kommer biogasanvändningen sannolikt behöva växlas om från fordonsbränsle till bränsle i kraftvärmeverk.

Stockholm som har mycket olika typer av bebyggelse bör driva utvecklingen inom flera olika metoder. En metod som bör studeras är torrkonservering av matavfall. En metod som ger högre biogasutbyte, är luktfritt, lättare att hantera och där det krävs färre tömningar. Trafik- och renhållningsnämnden bör få i uppdrag att utreda förutsättningarna för att bygga ut ett system för att torrkonservera och samla in matavfall i Stockholm i stor skala, och påbörja ett eller flera pilotprojekt.

Det krävs målmedvetet arbete och satsningar för att få volym på produktionen av biogas. Här har det offentliga, inklusive Stockholm stad en viktig roll att spela. Den borgerligt beslutade utförsäljningen av Stockholm Vattens gasbolag kommer därför att försvåra den offensiva satsning på biogas som behövs. Förvaltningen bör få i uppdrag att utreda förutsättningarna för att staden enskilt eller tillsammans med andra kommuner ska utveckla ett eget bolag för biogasproduktion.

Nu finns föreliggande förslag på strategi. Det är nu viktigt att strategin genomförs snabbt och målinriktat, och att nödvändiga resurser för att genomföra strategin anslås. Stockholm har mycket att ta igen.

Trafik- och renhållningsnämnden

Reservation anfördes av Annika Ödebrink m.fl. (S) enligt följande.

Att i huvudsak bifalla kontorets förslag samt därutöver anföra:

Att trafikkontoret får uppdraget att utreda förutsättningarna att torrkonservera och samla in matavfall i stor skala och påbörja ett eller flera pilotprojekt.

Att trafikkontoret får uppdraget att utreda förutsättningarna för att staden enskilt eller tillsammans med andra kommuner utvecklar ett eget bolag för biogasproduktion.

Reservation anfördes av Tobias Johansson (V) enligt följande.

- Att i huvudsak godkänna kontorets förslag till beslut.
- Därutöver anföra följande:

Vi finner det mycket glädjande att stadens arbete med att få fram biogas får ökad fart, då mycket tid har gått förlorat under den nuvarande majoritetens tid vid makten.

Avgörande för att öka produktionen är både en ökad tillgång av råvara i form av biologisk material och tillräcklig produktionskapacitet.

Förutom att så snabbt som möjligt öka insamlingen av biologisk avfall måste staden se till att öka produktionskapaciteten. Vi vill därför utreda förutsättningarna för att staden enskilt eller tillsammans med andra kommuner utveckla ett eget bolag för biogasproduktion.

Särskilt uttalande gjordes av Daniel Helldén m.fl. (MP) enligt följande.

Vi finner det mycket glädjande att stadens arbete med att få fram biogas får ökad fart, då mycket tid har gått förlorat efter ett långt uppehåll efter valåret år 2006 och de därpå följande nedläggningarna av de biogasprojekt som Stockholms stad tidigare bedrev, samt dröjsmålen med att få igång insamling av matavfall.

Vi vill betona vikten av att åtgärder för att öka användningen av fordonsgas inte skapar en efterfrågan som behöver tillgodoses av fossilgas. Energimyndigheten har varnat för att biogas kan bli en brygga till fossilgas, i stället för tvärtom. Det är viktigt att förhindra att så inte blir fallet.

Strategins diskussion om konsekvenserna av föreslagna ändringar av EU:s energiskattedirektiv understryker vikten av att Sverige höja skatten på utsläpp av koldioxid. Det bör därför ingå i strategin att Stockholm ska verka för en sådan höjning på nationell nivå.

Eventuell samrötning av avfall och avloppsslam ställer höga krav på att avloppsslammet är fritt från tungmetaller och andra miljögifter, för att inte röttningsresterna ska vara förorenade. Vi välkomnar att den borgerliga majoriteten sent omsider har börjat intressera sig för ökad insamling av matavfall för rötning till biogas.